

Julia Smoli
KOOS

Teie 30.12.2024

Meie .04.2025 nr 1-6/25-63/1

„Petitsioon Eestis alaliselt elavate välisriikide kodanike ja kodakondsuseta isikute valimisõiguse äravõtmise vastu“

Lugupeetud pöördumise algataja

Põhiseaduskomisjoni nimel tänan Teid esitatud kollektiivse pöördumise eest.

Riigikogu juhatus edastas kollektiivse pöördumise „Petitsioon Eestis alaliselt elavate välisriikide kodanike ja kodakondsuseta isikute valimisõiguse äravõtmise vastu“ 16.01.2025. aasta otsusega nr 4 menetlemiseks põhiseaduskomisjonile. Pöördumises nõuate, et lõpetataks kõik ebaseaduslikud katsed muuta meie põhiseadust viisil, mis on suunatud Eestis alaliselt elavate teiste riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute valimisõiguse äravõtmisele.

Riigikogu menetleb kollektiivseid pöördumisi Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse 18² peatüki „Kollektiivsete pöördumiste menetlemise kord“ alusel.

Põhiseaduskomisjon arutas pöördumist 15. aprilli 2025. aasta istungil, kuhu Julia Smoli oli pöördujate kontaktisikuna kutsutud pöördumist tutvustama, kuid kontaktisik andis eelnevalt e-kirja teel komisjonile teada, et ei osale istungil. Komisjon kujundas sellel istungil pöördumise suhtes seisukoha.

Põhiseaduskomisjon otsustas vastavalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 152¹³ punktile 5 lükata esitatud ettepanek tagasi.

61 Riigikogu liiget algatasid 7.11.2024. aastal Eesti Vabariigi Põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu. Riigikogu menetles eelnõu vastavalt Eesti Vabariigi Põhiseadusele ning Riigikogu kodu- ja töökorra seadusele. Menetluse käigus kuulus komisjon ära Vabariigi Valitsuse, Siseministeriumi ja Kaitsepolitsei ameti esindajate, Põhiseaduse Assamblee liikmete ja selle ekspertkomisjoni esimehe, õiguskantsleri, riigiõiguse eksperdi ja Eesti Juristide Liidu arvamuse, samuti politoloogide hinnangud eelnõu ühiskondlike mõjude kohta. 26.03.2025. aastal võttis Riigikogu vastu Eesti Vabariigi Põhiseaduse muutmise seaduse. Selle poolt hääletasid 93 Riigikogu liiget ning vastu seitse Riigikogu liiget. Vabariigi President kuulutas selle seaduse välja 8.04.2025. aastal.

Riigikogu otsustas muuta Eesti Vabariigi Põhiseadust põhiseaduslike väärtuste ja demokraatliku õigusraumi kaitsmiseks. Riigikogu otsustas määrata Eesti Vabariigi

Põhiseaduses selgelt, et 2025. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel on seaduses ettenähtud tingimustel hääleõiguslikud selle omavalitsuse maa-alal püsivalt elavad Eesti kodanikud ja kodakondsuseta isikud, kes on vähemalt kuusteist aastat vanad. Edasistel kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel on hääleõiguslikud Eesti kodanikud. Euroopa Liidu kodanikud on kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel hääleõiguslikud Euroopa Liidu Toimimise Lepingu ja Eesti Vabariigi Põhiseaduse täiendamise seaduse alusel. Kolmandate riikide kodanikel ei ole alates 2025. aastast kohalike omavalitsuste volikogude valimistel hääleõigust.

Lisaks eeltoodule peame vajalikuks juhtida Teie tähelepanu tõsiasi, et Eesti Vabariik taastati 20.08.1991. aastal õigusliku järjepidevuse alusel. See tähendab, et meie tänane Eesti Vabariik sündis 24. veebruaril 1918. aastal. Viitate oma pöördumises, et Eesti Vabariigi Põhiseaduse muutmine on rahvusvahelise õiguse rikkumine. Leiame, et rahvusvahelise õiguse jäme rikkumine oli bolševistliku Nõukogude Liidu ja natsi-Saksamaa okupatsioon ning nende sünnitatud järelmid, nagu kodanike mõrvamine, nende väevõimuga võõrale maale küüditamine, okupeeritud riigi sihiteadlik ümberrahvastamine. Ometi on Eesti Vabariik käitunud Nõukogude Liidu koloniaalvõimude poolt Eestisse massiliselt asustatud võõrriikide elanikega mõistvalt, heatahtlikult ja hoolivalt. Eesti Vabariik on püüdnud pakkuda neile võimalusi saada kodanikeks kõigi sellest tulenevate õiguste ning kohustustega. Eesti riik on enesele võetud vabatahtliku koormisena pakkunud endistele kolonistidele ka nende omakeelset haridust lootuses, et samm-sammult, järk-järgult inimesed mõistavad Eesti Vabariigi väärtusi ja vourusi ning soovivad ehitada ühist kodu koos sünnijärgse kodanikkonnaga. Kahjuks on läinud teisiti. Pärast enam kui 34 aasta möödumist Eesti iseseisvuse taastamisest on liiga paljud nõukogude-aegsetest massi-immigrantidest otsustanud valida hoopis end Nõukogude Liidu õigusjärglasena määratlenud naaberriigi kodakondsuse või üldse igasugusest kodakondsusest loobuda. Miks see nii on, võib üksnes oletada. Sellest samast, end Nõukogude Liidu õigusjärglasena määratlenud riigist on saanud ajapikku kahjuks Eestile erakordselt vaenulikult ja ähvardavalt käituv naaber. Alates 24.02.2022. aastast ei ole ühelgi Läänemere piirkonna väikeriigil vähimatki illusiooni selle agressiivse idanaabri tulevikukavatsuste osas. Sellest tulenevalt ei ole ka Eesti Vabariigil muud võimalust, kui käituda oma julgeoleku kindlustamisel otsustavalt. Valimisõigus on rahvusvaheliselt tunnustatud kodanikuõigus ja mitte inimõigus. Kui Eestis püsivalt elavad inimesed on otsustanud, et nad ei soovi olla selle riigi kodanikud, siis on see nende vaba valik. Veelgi enam - kui Eestis alaliselt elavad inimesed on otsustanud, et nad soovivad olla Eesti suhtes agressiivselt käituva ning seda riiki ähvardava naaberriigi kodanikud, siis seegi on nende vaba valik. Eesti riik käitub oma sisemise ning välimise rahu kaitsel edaspidi otsustavalt. Oleme 34 aasta vältel jõudnud selgele veendumusele, et leplikkuse ja järeleandlikkusega ei ole selle väikese riigi iseseisvust kahjuks võimalik kindlustada.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Ando Kiviberg
esimees

Teadmiseks: Rahvaalgatus.ee

631 6440 pohiseadus.ametnik@riigikogu.ee